Als in stelling 27 de ubiquitariërs zeggen: ALTIJD is de wederbarende kracht van den Geest vastgekoppeld aan het waterbad, dan zegt Walaeus: hoe kan dat nu? In alle plaatsen waarin blijkens een desbetreffend Schriftwoord van een doopcandidaat tevoren *geëischt wordt* (dat is wat anders, heer Bouwmeester, dan: omtrent hen *ondersteld* wordt) dat er nieuw leven zal zijn, is toch dat nieuwe leven gedacht als aanwezig vóór den doop? Let erop, dat hier *niet* staat: de Schrift onderstelt dit nieuwe leven in de doopelingen in ALLE Schriftplaatsen, doch: in *alle Schriftplaatsen, waarin* van te voren geloof vereischt wordt, zien wij, dat het onzin is te beweren: pas het doopwater brengt de genade der wederbaring mee. Al was er maar één volwassene van wien, als van den kamerling, tevoren gevraagd werd, gelooft ge? zon ja, *dán* is de doop geoorloofd, dan was reeds die ééne plaats afdoende tegen de ubiquitarische meening: de wederbarende kracht zit in het water, en komt *eerst* bij de besprenking of onderdompeling tot den gedoopte.

En wanneer in stelling 28 dan weer een kleinere groep van die ubiquitariërs leert: ja, maar bij de KINDEREN is het toch wèl zoo, *dáár* is de doop een INSTRUMENT der wedergeboorte, dan zegt Walaeus? ho, ho, vrienden, niet zoo doorslaan; want:

1e: *er is maar één doop;* het gaat dus niet aan, te beweren: bij de *volwassenen* is hij „*maar*" een teeken en „maar" een zegel, doch bij de *kinderen* is hij een *echt instrument;* bij de *volwassenen* werkt hij de genade *niet,* dwaasheid, zegt Walaeus; wat den ééne keer *niet meer is* dan zegel en teeken (bij de volwassenen), dat is den anderen keer *óók niet meer* dan zegel en teeken (de kinderen). Dhr Bouwmeester doet maar precies, *alsof* Walaeus, met het synodale Praeadvies in de maag zat, en de dilemma's dáárvan in zijn geest had. De heer Bouwmeester ziet bij de lectuur van Walaeus staan: reeds aanwezige dan wel nog te beginnen wedergeboorte. Hij hoort hoe Walaeus zegt: ik accepteer die onderscheiding niet; en dhr B. zegt dan, of liever suggereert zijn lezers dan: ziet ge wel, daar staat het ook al: er is maar één doop, en dan die doop, waarbij geloof en bekeering *ondersteld* wordt. Hij doet alsof vooraf *eischen* (prae-exigere) zoo maar synoniem is met onderstellen (prae-supponere). Maar Walaeus is met *heel andere dingen* bezig: met de vraag: is de doop den ééne keer teeken en zegel, *en niet meer,* en den *anderen* keer *genadewerkend instrument,* en derhalve *nog heel wat meer* dan teeken en zegel. Waarop hij terecht zegt, wat alle bezwaarden, ook tegen Kuyper, hebben volgehouden: *er is maar één doop,* en de doop *brengt geen aparte doopsgenade,* die *niet* door het Woord gegeven wordt.

2e: En dan, Walaeus zegt bovendien nog tegen die laatste groep ubiquitariërs: ge leest daar uit den bijbel, dat de gedoopten met Christus begraven ZIJN (Rom. 6), dat zij Christus HEBBEN aangedaan (Gal. 3), en: de doop is het bad DER WEDERGEBOORTE, en gij, ubiquitariërs wilt daaruit nu afleiden: kleine kinderen worden dus in het MOMENT van den doop door het MIDDEL van den doop wederomgeboren (tenminste die kinderen), maar ik, Walaeus, antwoord u: wat leest ge toch slecht, wat leest ge toch slecht. Gij wilt met die teksten tenminste voor de kleine kinderen een aparte doopsgenade overhouden. En aan dien dunnen draad wilt gij althans voor de *kinderen* uw stelling van den doop als INSTRUMENT van wedergeboorte laten hangen. Maar weest toch zoo dwaas niet, want.. zooals een kind begrijpen kan, die teksten handelen niet eens over kinderen, doch *alleen over volwassenen.*

Welnu: *dat is óók* tegen het synodale Praeadvies gezegd. En *óók tegen den heer Bouwmeester.*

Dhr B. moest Walaeus, en ook ons, liever wat sparen. Hij met zijn fantasie van een „tegenwerping", zijn fantasie van een „doopskracht", die identiek is met de wederbarende kracht van den H. Geest, „en meer van die onjuistheden". Hij moest liever zijn synodale bril afzetten, als hij de oude folianten opslaat.

We zullen in een volgend artikel dhr B. nog verder tegemoet komen.

K. S.

KERKELIJK LEVEN

POLEMIEK — Dr Hommes.

Men zendt mij toe een ex. van dr Hommes' kerkblad. Hij haalt daarin een reeks vragen aan, die een overigens zeer welmeenend Chr. Geref. vraagsteller voorlas van een papier na mijn te Middelburg gehouden rede. De vraagsteller meende tusschen wat ik vroeger tegen de Chr. Geref. schreef en wat ik thans tegen de synode zeg, een scherpe tegenstelling te zien.

Ik heb dit al tientallen malen weerlegd, maar dr Hommes neemt daarvan geen notitie. Zie trouwens het artikel van ds Holwerda, en wat ik verder nog schrijven ga over deze niet ter zake zijnde objectie.

Maar wat even een aanteekening verdient is dit: dr Hommes die niet in de zaal aanwezig was, noteert wel alle *vragen* van den Chr. Geref. spreker, doch niet mijn breede *beantwoording.*

En dan toch maar concludeeren? Precies zoo doet iedereen die verbeten vecht voor een verloren zaak. Bij deze menschen helpt geen argument meer. Het is een kwestie van *wil* tegen *wil.* Den wil om de V.U. niet af te vallen. *Die wil voert de kerken naar den afgrond.*

K.S.

Een Synode, die zichzelf een klap in het gezicht geeft.

Met groote verwondering moet men in het persverslag van de Synode wel lezen: „Tenslotte stelde zij voor een korte brochure op groote schaal te verspreiden, waarin de Synode haar 16 conclusies en de beteekenis der dogmatische besluiten nog eens uiteenzet".

We krijgen dus nu het vierde semi-officieele Synodale geschrift. Eerst de toelichting, daarna het praeadvies, vervolgens een op verzoek van de Synode geschreven brochure van Prof. Ridderbos en nu weer dit. We krijgen straks natuurlijk met dit geschrift dezelfde ellende als met de drie vorige. De Synode komt niet meer bijeen over deze zaak; dus kan zij voor dit geschrift niet de volle verantwoordelijkheid dragen. De tot dusver in den lande mondeling gegeven interpretatie van de Synodebesluiten heeft wel bewezen, dat het eenvoudig ondenkbaar is, dat een brochure, die *iets* zegt zou kunnen worden geschreven waar allen achter staan. De één interpreteert heel anders dan de ander, ja, soms vlak tegen den ander in. Op een kerkeraad spraken in deze aangelegenheid twee Synode-leden elkander vierkant tegen.

Straks komt het weer: men zal zeggen: de Synode-besluiten moeten gezien worden in het licht van dit geschrift. Maar dan moet dit geschrift in volkomen overeenstemming zijn met de drie vorige. Anders immers had de Synode een van die geschriften of alle drie eerlijk moeten *herroepen* of duidelijk moeten aanwijzen die stellingen waarvoor ze geen verantwoordelijkheid kan en wil dragen. Dat heeft de Synode niet gedaan. Wij zijn nu niet meer tevreden met de verklaring, dat die geschriften niet bindend zijn, we willen nu eindelijk wel eens weten, waarom en waarin ze niet bindend zijn. Immers, als straks dit vierde geschrift *tegen* de Synode wordt gebruikt, dan zal door verschillende leiders onmiddellijk worden opgemerkt, ja maar u bent alleen aan de besluiten gebonden. U kunt dit geschrift gerust vernietigen.

De mist en de onwaarachtigheid wordt steeds grooter. Maar het ergste in dit alles is, en vandaar het opschrift van dit artikel, erkent de Synode met dit besluit dat tot dusver zoo onduidelijk gesproken is, dat nu een vierde geschrift nog noodig is. Zegt het dan niets over de kerktaal en kerkstijl van de Synode, dat nu na maanden nog een geschrift noodig is om misverstanden uit den weg te ruimen? Hier is de erkenning: wij zijn schuldig aan die misverstanden, want wij hebben niet duidelijk gesproken en geven u daarom dit geschrift. Kerktaal — het gaat niet over wetenschap — moet toch voor de eenvoudigen duidelijk zijn, maar deze Synode mist, waar zij niet leeft in waarachtige kerkgebondenheid, de mogelijkheid om kerktaal te spreken.

Arme schapen van Christus, die zoo moeten leeren een vergadering te verstaan, moeizaam en zwaar, die in Zijn naam spreekt. We mogen toch niet veronderstellen, dat de Synode, de noodzaak van dit geschrift ziet in de schapen, die zoo gedeformeerd zouden zijn, dat ze driemaal gesproken kerktaal niet meer kunnen verstaan en dat op hen niet meer toepasbaar zou zijn het Woord: Gij hebt de Zalving van den Heilige en Gij weet alle dingen.

Bovendien het zal gaan over *Dogmatische* besluiten. Waarom worden de kerkrechterlijke bezwaren genegeerd. Dacht de Synode, dat haar woord daar duidelijk was geweest? Dat daar geen verwarring wordt gesticht? Meent de Synode op deze manier bezwaren te kunnen bagatelliseeren en onder de tafel werken waarbij het gaat om Christus' koningschap in Zijn kerk? Men mag toch niet veronderstellen, dat de Synode het niet aandurft deze dingen in haar eigen verdedigingsgeschriften te betrekken. Waarom ook hier geen klare wijn geschonken? We constateeren, dat deze Synode niet in één opzicht een poging heeft gedaan om aangedaan onrecht goed te maken. Haar besluiten moeten toch zoo verklaard, dat daarin ligt een handhaving van schorsing en afzetting. Het niet toelaten tot het ambt van nu Ds H. J. Schilder blijft ook en het vierde geschrift mag daarom niet strijden met de gronden, al dan niet opgenomen in persverslagen van dit besluit. We houden de oogen open. Het gaat om kerktaal, die evenwel helaas geen kerktaal meer is.

Neen, wij houden de Synode aan haar gesproken woord en aan haar daden. De binding is *niet* opgeheven. Dat is tenminste klaar en duidelijk uitgesproken. We laten het eene kerkpapier het andere niet vernietigen, zoolang de schrijvers zelf niet tot vernietiging overgaan. Op de kerkeraadstafels blijft de toelichting liggen en het praeadvies als geschriften hun van de Synode toegezonden. Ze liggen er nog. Het vierde geschrift ligt er straks alleen maar naast!

Met een geste heeft de Synode voorts alles naar de volgende Synode verwezen en die komt vervroegd bij elkaar. Prachtig, maar men moet achter de Synode-besluiten staan om er te kunnen komen en men is druk bezig alle kerkelijke vergaderingen te „saneeren" (Ds Feenstra en Ds de Vries mogen in de classis Den Haag geen dogmatiek meer examineeren en ze zijn wettig predikant en let maar op de afvaardiging naar de Particuliere Synodes).

Bovendien de praeadviseurs zullen er zijn om de Synodale zaak, voor een groot deel hun zaak, te verdedigen en men heeft er zorg voor gedragen, dat men daarin geen last zal hebben van den door de Synode benoemden hoogleeraar aan de Theologische School. Hij zal wel harmonisch meezingen in het groote eenstemmige *koor,* eenstemmig dan in handhaving van binding en uitwerping van hen, die men kwijt wil, van Kuyperiaansche praeadviseurs.

Arme Revisionisten in het Synodocratisch verband!
Gaan nu hun oogen nog niet open?
Hoe lang nog?

Den Boeft

Vraag en antwoord.

Eén van onze lezers legde me volgende vraag voor:

Ondergeteekende behoort nog tot de Gereformeerde Kerken in Synodaal Verband. Doch ik ben ernstig bezwaard, aangezien de kerkrechtelijke houding van onze Synode naar mijn bescheiden meening volkomen onjuist is. Ik kan mij dus ook niet schikken onder de door deze Synode genomen besluiten, en ik heb dit reeds op verscheidene wijzen doen weten aan den Kerkeraad van Amsterdam. En dus zou ik bij een onbevredigend antwoord van dien raad staan voor de daad van de vrijmaking.

Doch nu rijst voor mij de moeilijkheid. Ik voel de doopkwestie geheel anders aan dan de bezwaarden. En nu ben ik bang, dat de bezwaarden in de vrijgemaakte Kerken uitsluitend hun doopsbeschouwing naar voren zouden brengen, terwijl het naar mijn overtuiging in de Kerken mogelijk moet zijn beide beschouwingen van den doop naast elkaar te doen voortleven, aangezien de fusie van beide gedachten alleen, de waarheid het dichtst benadert.

Nu zou ik U twee dingen willen vragen. In de eerste plaats: Bestaan er garanties, dat de vrijgemaakte Kerken niet zullen vervallen in de fout naar de andere zijde eenzijdig te worden, en op hun beurt hun doopsbeschouwing tot de eenig juiste te proclameeren? En ten tweede: Indien op eerstgenoemde vraag een negatief antwoord zou moeten volgen, hoe stelt U zich dan de houding voor van hen, die, zooals ik, wel kerkrechtelijk, doch niet dogmatisch bezwaard zijn?

Tot zoover de vraag. Mijn antwoord luidde als volgt:

a) Garanties geven kan ik niet. De Vrijgemaakte Geref. Kerken zijn evenzeer vatbaar voor werkelijke of vermeende zonde als andere.

b) Mijn persoonlijk inzicht is: wij zijn niets anders dan de wettige voortzetting der Gereformeerde Kerken, (onveranderde belijdenis, gehandhaafde kerkenordening, trouw aan beide). Daarom moeten wij bij de toelating tot onze gemeenschap ieder ontvangen die in waarheid op de basis der drie formulieren van eenigheid staat. Wij verlangen bovendien geen kerk van geleerde menschen, of van logisch denkende menschen, maar van levende belijders.

c) Na 1905 is herhaaldelijk openlijk er tegen gestreden (Lindeboom, M. Noordtzij, Diermanse, Bouwman, Greijdanus). Dit alles vóór 1942. Die bestrijding had recht en zin, want 1905 was pacificatieformule, geen belijdenis. Het is eenvoudig ridiculu, daaraan te binden, men denke maar eens aan de aanvechtbare confessionologische uitspraak inzake art. 20 der Confessie (confessionologisch is wat anders dan confessioneel), en aan de even aanvechtbare exegetische uitspraak inzake Rom. 4 : 25. Men redeneert vandaag van „synodale" zijde: er stond inzake de formule van het „houden voor wedergeboren" dat dit zoo moest zijn „volgens de belijdenis"; ergo, wie het anders zegt weerspreekt de belijdenis. Welja. Men moest dan ook zeggen: er stond een bewering, die men ponerde krachtens Rom. 4 : 25, ergo wie het anders zegt weerspreekt Rom. 4 : 25, weerspreekt derhalve de Schrift, is dus een ketter. Waar moet het heen met dergelijke bindingsmanie? Een uitspraak VAN de confessie is wat anders dan een uitspraak OVER de confessie; zoo is ook een uitspraak VAN de Schrift verschillend van een uitspraak AANGAANDE de Schrift.

d) Recht om 1905 te bestrijden behoudt dus ieder in de vrijgemaakte kerken.

e) Evenwel: er liggen gravamina op tafel. De „synode" heeft zich daarvan afgemaakt op „gronden", die onjuist zijn en na een „voorbereiding", die bedroevend is. Nu kunnen de Vrijgemaakte kerken één van beide doen:

1. ze kunnen zeggen: die gravamina gingen uit van het feit, dat men „ginds" verklaarde: wie zwijgt, wordt geacht zich te vinden in en te binden aan de formules van 1942. Bij ons bestaat zoo'n feit niet; ergo: we laten 1905 rustig zijn natuurlijken dood sterven, en het recht van tegenspreken, dat er al was, blijft bestaan.

2. ze kunnen zeggen: die gravamina vorderen nog steeds een rijp antwoord; dan zal 1905 wel worden afgewezen als in strijd met de BELIJDENIS en de Schrift.

f) Maar zoodanige afwijzing beteekent allerminst, dat men tegenover de eene formule nu een andere als contra-formule gaat vaststellen. Daar zou ik zelf tegen zijn, en ik vermoed, dat de kerken er evenmin voor voelen. We hebben aan de belijdenis genoeg.

g) Wie kerkrechtelijk bezwaard is in den zin waarin U het woord zult bedoelen, moet zich vrijmaken van de zonde der „synodes" en zich voegen bij hen, die God hebben gediend naar zijn Woord en naar de trouw, en deswege vervolgd zijn. Landelijk. En bij U ook reeds plaatselijk.

K. S.

Geachte Redactie.

Zoo juist lees ik in de Reformatie van 17 Aug. een weergave van Ds Meester van Brouwershaven over het gebeurde ter classis Zierikzee van 12 Juli.

Die weergave lijkt mij niet juist.

Op de classisvergadering was ter tafel het volgende voorstel van Ds Oostenbrink: „De cl. Zierikzee in vergadering bijeen op 12 Juli 1945 spreekt met groot leedwezen uit, dat zij onmogelijk Ds Venema kan toelaten als lid en afgevaardigde van Nieuwerkerk tot haar vergadering.

Zij wekt met sterken aandrang de kerkeraden van Nieuwerkerk en Oosterland op alle pogingen in het werk te stellen dat Ds Venema zich bekeere van de dwaling zijns weg".

Dit voorstel is met *algemeene* stemmen aangenomen. Althans niemand heeft het tegen of zelfs maar blanco uitgesproken. Ik zelf was er natuurlijk tegen, maar mijn stem is niet gevraagd.

Daarna was ik van de vergadering uitgesloten.

Ik heb toen nog gevraagd, omdat ik door de reisverbinding toch niet Colijnsplaat (daar werd de vergadering gehouden) kon verlaten, als stilzwijgend en verder niets te bekend makend persoon aanwezig mocht blijven in de zaal. Ook dit verzoek is geweigerd. Er is niet overgestemd. Enkele personen eischten dat ik de zaal zou verlaten. En die eisch is zonder protest van iemand ook maar ingewilligd.

Zoo is de juiste toedracht der zaken.

H. Venema,
v. d. m. te IJsselmuiden.

ROTTERDAM, 16-7-1945.

Hooggeachte Prof. Dr K. Schilder.

Zooals U ongetwijfeld bekend zal zijn, hebben 35 predikanten, oud-leerlingen van de Theol. Hoogeschool te Kampen, gezamelijk een verklaring gepubliceerd, dat zij zich „juist heel goed kunnen vinden in de leerbeslissingen onzer laatste Gen. Synodes".